

Stille wandeling ter herdenking van de Holocaust, Antwerpen, 18 september 2022

Hun namen noemen. Het is een eenvoudige maar belangrijke daad die we kunnen stellen om onze piëteit te tonen voor de slachtoffers van de systematische moord op de Europese Joden door het nationaal-socialisme. Ook in deze stad. 15.000 Joodse medeburgers zijn omgebracht door de Duitse bezetter en sommige van zijn Antwerpse medestanders. Dat mag nooit vergeten worden. Laat ons hun namen noemen en blijven noemen. Het is daarom verheugend dat onder impuls van het Antwerpse Stadsbestuur in 2024 een groot monument zal worden opgericht met alle namen van de slachtoffers van de oorlog en het nazisme van de Stad Antwerpen. Het monument zal 25.000 namen vermelden van wie dus 15.000 in Antwerpen wonende Joden die zijn omgekomen in de gaskamers van Auschwitz of andere uitroeiingskampen, in Duitse concentratiekampen, door ontbering of executie, omgekomen tijdens de vlucht of strijdend in het verzet. Als Antwerpen met een vijfde van de Belgische oorlogsslachtoffers de martelarenstad van de Tweede Wereldoorlog kan worden genoemd, dan komt dat door zijn Joodse slachtoffers. Laat ons hun namen noemen.

Even belangrijk en misschien zelfs belangrijker dan het Antwerpse namenmonument is het feit dat sedert enkele jaren in Antwerpen struikelstenen worden gelegd voor de slachtoffers van het nationaal-socialisme. Het initiatief van de Duitse kunstenaars Gunter Demnig is sedert de jaren 1990 uitgegroeid tot wellicht het meest indrukwekkende eerbetoon aan de slachtoffers van het nationaal-socialisme (voor meer informatie zie <https://stichting-stolpersteine.nl/>). Inmiddels liggen er in heel Europa 90.000 struikelstenen waarvan een honderdtal in deze stad. Ze zijn gelegd op initiatief van individuele burgers, soms familieleden of betrokkenen, maar vaak ook door burgers die geen directe familieband hebben maar wel de noodzaak voelen om de namen te noemen van de slachtoffers bij het huis waar doe gewoond hebben tijdens de bezetting. In Deurne, Borgerhout, Zurenborg, niet toevallig wijken waar vele Joden woonden tijdens de bezetting, zijn burgercomités ontstaan die struikelstenen leggen en het voornemen hebben geuit dat te zullen blijven doen. Hun engagement spruit voort uit empathie met de slachtoffers maar ook uit een morele verontwaardiging over het actuele racisme en het aanwakkeren van haat tegenover immigranten, het oppoken van haat tegenover al wie anders is. Laat ons óók daarom hun namen noemen en blijven noemen.

Bruno De Wever, historicus Universiteit Gent